

FRISO is een Groningse variant van FRIES

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

'Fries'. Het komt wel meer voor, dat een volkennaam als voornaam wordt gebracht: vgl. Frank, Goth, Wend-, Saks (vooral de vrouwelijke variant: Saskia) enz.

De betekenis van het woord 'Fries' is niet zeker. Geopperd worden:

- 1] 'Fries' houdt verband met 'vrij': 'volk van vrije mensen (= die niet aan een eer boven hen hoeven te gehoorzamen)'.
- 2] 'Fries' houdt verband met 'far' = 'ver' of 'ver weg' of 'wonend aan de uiterste rand': dus 'Mensen aan de kust of de zeekant'.
- 3] Houdt verband met 'friseren', 'frisonner' en 'frizzle' = 'krullen': dus 'volk met krullerig haar', maar dat lijkt - gezien het vaak sluike blonde haar bij de Friezen - toch niet zo voor de hand te liggen.

*

Friso in oude sagen

Volgens een oude Friese sage stammen de Friezen van een voorvader Friso, die afkomstig was uit India.

Daar leefde een koning, die Adel heette. Hij had drie zonen: Friso, Saxo en Bruno. Adel raakte verwickeld in een oorlog met een vijandelijke tiran en zag zich genoodzaakt te vluchten. Zo voer hij met zijn zonen in een scheepje naar een Griekse havenplaats. Saxo werd leerling van de grote wijsgeer Plato. Friso had een meer avontuurlijk karakter en meldde zich aan bij het leger van Filippus van Macedonië en diens zoon Alexander de Grote. Friso huwde met een Thracische prinses, Hilla genaamd.

Maar zijn geluk was van korte duur, want er brak oorlog uit onder de Griekse koningen en men wees de vreemdeling Friso aan als degene, die tweedracht had proberen te zaaien. Weer zag hij zich genoodzaakt te vluchten en na vele omzwervingen kwam hij tenslotte terecht in een gebied aan de Noordzee, dat sindsdien naar hem is genoemd: Friesland.

Een andere sage vertelt, dat de drie broers Friso, Saxo en Bruno niet uit India, maar uit Palestina afkomstig waren. Tijdens de invallen van de Perzische koning Nebukadnesar in Jeruzalem namen zij de vlucht en kwamen na vele omzwervingen aan de Noordzeekust terecht. Het was daar dat zij zich vestigden. Ze bouwden een tempel voor de god Stavo en bouwden zich naast de tempel een paleis: daaruit zou later Stavoren groeien. Maar toen het land te klein werd, trok Saxo verder naar het land, dat sindsdien naar hem Saksenland heet. Bruno verhuisde naar het gebied dat naar hem Brunswijk heet. Friso bleef achter in het oorspronkelijke land, dat sindsdien naar hem Friesland heet. Friso regeerde 68 jaar over Friesland en werd na zijn dood begraven in zijn residentie Stavoren.

*

Fris (ook **Fries**, **Frise**, **Friso** of **Fritz**) **van Bassoues**, Frankrijk; martelaar; † 732; feest 16 januari.

In het Franse plaatsje Bassoues wordt een heilige martelaar Fris vereerd. Volgens de overlevering was hij een zoon van de Friese koning Radboud († 719).

In tegenstelling tot zijn vader was Friso onder de indruk geraakt van Willibrord en de nieuwe godsdienst die hij van overzee kwam verkondigen. Toen hij in 719 zijn vader in de slag tegen Karel Martel jammerlijk had zien sneuvelen, was hij naar Karel toegegaan met het verzoek christen te mogen worden. Karel zelf was peetvader geworden, en vanaf dat moment volgde de jonge Fries zijn vader in het geloof overal, waar hij ging.

Zo had hij hem ook vergezeld op zijn krijgstocht tegen de Muzelmannen, die vanuit Spanje Zuid-Frankrijk waren binnengedrongen en een ernstige bedreiging vormden voor het nog jonge christelijke geloof. Friso was gesneuveld in de dienst van Christus. Zijn medesoldaten hadden zijn lijk uit het oorlogsgewoel weggetrokken, in een stenen kist gedaan en in een naburige waterplas laten zakken.

Deze gebeurtenis zou volkomen vergeten zijn, als niet vele jaren later - de Muzelmannen waren al lang en breed verslagen en teruggedrongen tot aan de overzijde van de Pyreneeën - een koe de aandacht had gevestigd op deze plek. Telkens als zij naar de wei werd gebracht, graasde niet van het gras, maar begaf zij zich naar de waterplas en likte aan de rotsige stenen eromheen, en toch zag zij er even gezond uit als de andere beesten uit de kudde. De eigenaar wilde er meer van weten, onderzocht de geheimzinnige plek en stuitte op de sarcofaag met het lijk van de heilige er nog in.

Onmiddellijk werden er voorbereidingen getroffen om het heilige voorwerp naar de plaatselijke kerk te vervoeren, maar er was geen beweging in het gevaarte te krijgen. Tenslotte kwam iemand op het idee om de koe die altijd naar deze plek was gegaan ervoor te spannen, en deze trok zonder mankeren de zware last naar de plek waar sindsdien nog altijd een gedachteniskapel staat; in de crypte is nog altijd de sarcofaag te zien.

Nog altijd treffen we Friso's beeltenis aan in de kerk van Bassoues.